

نام : امین

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

استادراهنما: دکتر مرتضی خسرونژاد

نام خانوادگی: ایزدپناه

رشته و گرایش: تاریخ و فلسفه‌ی آموزش و پرورش

تاریخ دفاع: 1391/7/9

بررسی جلوه‌های دیگرانگی در ادبیات کودک و نوجوان ایران

هرچند توجه به دیگری و دیگرانگی در فرهنگ‌های مختلف دیده‌می‌شود اما بررسی فلسفی و نظری آن از سده‌ی هجدهم آغازمی‌شود. این مفهوم با گذر از اندیشه و نگاه متفکران گوناگونی که درباره‌ی آن سخن- گفته‌اند جنبه‌های متفاوت و چندگانه‌ای یافته‌است. در این پژوهش، نخست تلاش‌شده سیر نظری شکل- گیری و تحول مفهوم دیگرانگی دنبال‌شود تا درک درستی از این مفهوم فلسفی و جنبه‌های آن به‌دست‌آید. در گام بعدی محقق کوشیده‌است پس از مشخص‌ساختن انواع دیگرانگی، با روش تحلیل محتوای کیفی از نوع قیاسی و با در پیش‌گرفتن رویکردی توصیفی به جستجوی آن‌ها در نمونه‌های شامل سی داستان از ادبیات کودک و نوجوان ایران برآید تا آشکارگردد کدام‌یک از انواع دیگرانگی در کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان ایران بازنمایی‌شده و کدام‌ها مجال جلوه‌گرشدن نیافته‌اند. در گام سوم چگونگی بازنمایی دیگرانگی در ادبیات کودک و نوجوان ایران مورد بررسی قرارگرفته‌است. برای رسیدن به این هدف از روش تحلیل محتوای تاملی با رویکردی توصیفی تفسیری در بررسی نمونه‌ها استفاده‌شده‌است. نتیجه‌ی این بررسی نشان‌می‌دهد در ادبیات کودک و نوجوان ایران صدای دیگری چندان بلند نیست و حضور او کم‌رنگ است. همچنین کنش "دیگری" در ارتباط با قطب‌های فرادست داستان در بیشتر موارد محدود و تابع محدودیت‌هایی است که به دیگرانگی او برمی‌گردد. با این حال مواردی از کنش تعاملی، سازنده و همدلانه نیز به‌چشم‌می‌خورد.

واژه‌های کلیدی: دیگرانگی، دیگری، بازنمایی، ادبیات کودک و نوجوان ایران، داستان.